

V2000-19 16.02.2000

Dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 - Fakta-Kjeden Møre AS

Sammendrag:

Fakta-Kjeden Møre AS gis dispensasjon fra konkurranselovens forbud mot prissamarbeid slik at kjedekontoret kan fastsette priser for kjedens medlemmer innenfor dagligvarer. Det settes som vilkår for dispensasjonen at det enkelte medlem skal ha anledning til å sette en lavere pris enn den som blir fastsatt av kjedekontoret. Dispensasjonen trer i kraft straks og gjelder frem til 16. februar 2005.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 16. oktober 1999 hvor De søker om forlengelse av tilsynets tidligere dispensasjon av 22. september 1994. Videre vises det til Deres brev av 13. januar 2000 samt telefonsamtaler mellom Dem og tilsynet.

Bakgrunn

Fakta-Kjeden Møre AS ble i vedtak av 22. september 1994 innvilget dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd slik at kjedens medlemmer kan opptre med felles priser på alle dagligvarer. Dispensasjonen løp frem til 1. oktober 1999. Kjeden søker nå om ny dispensasjon for samme forhold.

Fakta-Kjeden Møre AS

Fakta-Kjeden Møre AS (heretter Fakta-kjeden) er et kjedekontor for 13 forhandlere innenfor dagligvarer og skipsutstyr. Kjeden består per 1. august 1998 av tre skipshandlere, fem rene Fakta-butikker samt fem Fakta-Alfa-butikker som har en noe høyere prisprofil enn Fakta-butikkene. (Ifølge Fakta-kjedens representant foretar kjedekontoret ingen form for prisfastsetting eller prisveiledning overfor de tre skipshandlerne. Disse vil derfor bli sett bort i fra i den følgende vurdering.) Fakta-kjeden er assosiert medlem i NorgesGruppen AS og samarbeider med den om innkjøp av varer.

Kjedekontoret organiserer markedsføringsaktiviteter og foretar prissetting for sine kjede-medlemmer. Kjedekontoret har ingen funksjon som leverandør av varer til sine medlemmer.

Siden Fakta-Alfa-butikkene har en høyere prisprofil enn Fakta-butikkene, er kjedekontorets prissetting forskjellig overfor de to konseptene. Innenfor de to konseptene er imidlertid prissettingen identisk.

Forholdet til konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-1

Konkurranseloven § 3-1 første ledd setter forbud mot at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt.

Fakta-kjedens kjedekontor vil foreta en generell bindende prisfastsettelse overfor sine kjedemedlemmer. Det forhold at prisene er å anse som bindende overfor medlemmene, inne-bærer at det foreligger et

avtalerettslig forhold mellom kjedekontoret og medlemmene. Det vil således foreligge en avtale om fastsettelse av priser mellom to eller flere ervervsdrivende som er egnet til å påvirke konkurransen i strid med § 3-1 første ledd.

Dispensasjon etter konkurranseloven § 3-9

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 første ledd gi dispensasjon fra forbudene i konkurranseloven §§ 3-1 til 3-4 hvis ett av følgende kriterier er oppfylt:

- a) Konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransereguleringen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Konkurransetilsynets vurderinger

Dagligvaremarkedet er dominert av de fire paraplykjedene NorgesGruppen AS, Hakon Gruppen AS, NKL og Reitangruppen AS. Disse har til sammen ca. 99 prosent av omsetningen av dagligvarer gjennom tradisjonelle dagligvarebutikker. Med unntak av Reitangruppen AS har paraplykjedene flere konsepter med ulik profil og vareutvalg.

Gjennom kjedesamarbeid skjer det en sentralisering av en del funksjoner som tidligere ble utført av den enkelte forretning. Dette gir deltagerne muligheter til å realisere visse stordrifts-fordeler, bl.a. som følge av felles innkjøp og markedsføring.

Enkelte av disse stordriftsfordelene kan også realiseres uten et prissamarbeid. Dagligvare-markedet er imidlertid preget av kjedekonkurranse der pris synes å være en sentral konkurranseparameter. Innenfor dagligvaremarkedet er det ulike typer kjedekonsepter, bl.a. såkalte lavpriskjeder og supermarkeder. Det som skiller de ulike typene kjedekonsepter fra hverandre synes hovedsakelig å være vareutvalg og i noen grad profil/ butikkutforming. De såkalte lavpriskjedene har for eksempel et snevrere vareutvalg og ofte en "enklere" profil enn supermarkedene. Innenfor de ulike typer konsepter synes pris å være den mest sentrale konkurranseparameteren, for eksempel benyttes priser ofte i markedsføringen av kjedene. Adgangen til å foreta felles markedsføring for Faktas medlemmer med angivelse av priser anses derfor som et sentralt element for at kjedekonseptene Fakta og Fakta-Alfa skal kunne fremstå med en enhetlig kjedeprofil og konkurrere effektivt med andre aktører. Bruk av priser i markedsføringen av butikkjeder gjør det også lettere for konsumentene å foreta rasjonelle valg mellom butikkene ved at deres søkekostnader reduseres.

På bakgrunn av ovennevnte legger Konkurransetilsynet til grunn at kjedesamarbeidet i Fakta-kjeden, der kjedekontoret foretar felles markedsføring med angivelse av priser for kjedens medlemmer, forsterker konkurransen i dagligvaremarkedet. Tilsynet er imidlertid av den oppfatning at en kan oppnå en tilsvarende effekt med en noe mindre restriktiv regulering, ved at medlemmene i Fakta-kjeden tillates å gå under den felles pris kjedekontoret fastsetter. Konkurransetilsynet vil derfor stille som vilkår at det enkelte kjedemedlem kan sette en lavere pris enn den som følger av en felles prispolitikk.

Konkurransetilsynets vedtak

Konkurransetilsynet har på denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 første ledd bokstav a) fattet følgende vedtak:

Fakta-Kjeden Møre AS gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd slik at kjedekontoret kan fastsette priser for kjedens medlemmer innenfor daglig-varer.

Det settes som vilkår for dispensasjonen at den enkelte medlem skal ha anledning til å sette en lavere pris enn den som blir fastsatt av kjedekontoret.

Dispensasjonen trer i kraft straks og gjelder frem til 16. februar 2005.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom forutsetningene for dispensasjonen ikke lenger er til stede, jf. konkurranseloven § 3-9 tredje ledd. Dersom det er behov for dispensasjon utover det tidsrom som dispensasjonen er innvilget for, bes De søke om forlengelse i god tid før dispensasjonen utløper.

[til toppen](#)